

Předmět: KEF/CSD Cvičení ke školní didaktice

Vyučující: RNDr. Jana Slezáková, Ph.D.

e-mail: jana.slezakova@upol.cz

telefon: 585 634 165

<http://cpp.upol.cz/pedagogika.php>

Každý ze studentů je **povinen kontaktovat vyučující do dvou týdnů od zahájení semestru**, dát vyučujícímu kontakt na sebe (e-mail)

Komunikace a konzultace: prostřednictvím e-mailu, dále online/osobní konzultace po předchozí domluvě.

Anotace předmětu:

Předmět je zaměřený na základní pojmy v oblasti didaktické přípravy učitele na budoucí povolání. V rámci výuky předmětu jsou uvedeny postupy a činnosti učitele v průběhu vyučovacího procesu. Student se tak seznámí s dovednostmi budoucích učitelů a porozumí, jak s nimi tvořivě pracovat.

Témata prezentací:

1. Vzpomeňte si na nějaké své učitele ZŠ a SŠ a pokuste se odhadnout jejich pojetí výuky. Svoje vyjádření zdůvodněte. Proveďte scénář vyučovací hodiny konkrétního vyučujícího. Proč jste si zvolili právě tohoto vyučujícího?
2. Které názory Komenského považujete v současnosti za aktuální? Považujete něco v jeho díle za překonané? Pokuste se srovnat dílo Komenského s metodami J. Deweye.
3. Vyberte si několik klíčových principů Vašeho aprobačního předmětu. Uveďte, jaká nepřesná nebo nesprávná pojetí těchto principů mohou mít žáci ZŠ (SŠ) případně členové Vaší rodiny. Proveďte srovnání a pokuste se najít příčiny.
4. Představte si, že jste začínající učitel s inovativními přístupy a metodami, a chcete změnit dosavadní činnost zkušeného učitele. O jaké metody by se jednalo, jakým způsobem byste postupoval/a při přesvědčování?
5. Porovnejte charakteristiku učitele-profesionála se svou zkušeností. Byli vaši učitelé na ZŠ a SŠ profesionálové? Případně co jim k profesionalitě chybělo?
6. Proveďte scénář vyučovací hodiny ve Vašem aprobačním předmětu s využitím **frontální** výuky.
7. Proveďte scénář vyučovací hodiny ve Vašem aprobačním předmětu s využitím **kooperativního** vyučování.
8. Proveďte charakteristiku klíčové kompetence k řešení problémů a pokuste se vytvořit ukázkovou lekci (případně vyučovací hodinu) na rozvoj této kompetence ve Vašem aprobačním předmětu.

9. Proved'te scénář vyučovací hodiny ve Vašem aprobačním předmětu s využitím **skupinového** vyučování.
10. Proved'te charakteristiku klíčové kompetence komunikativní a pokuste se vytvořit ukázkovou lekci (případně vyučovací hodinu) na rozvoj této kompetence ve Vašem aprobačním předmětu.
11. Pokuste se vytvořit sebehodnotící arch pro žáka ZŠ (SŠ) k hodnocení klíčových kompetencí k učení, k řešení problémů a komunikativní. Porovnejte je, uveďte příklad využití v konkrétním tématu vašeho aprobačního předmětu.
12. Analyzujte své zkušenosti se skupinovou výukou z pohledu žáka ZŠ a SŠ.
13. Proved'te scénář vyučovací hodiny ve Vašem aprobačním předmětu s využitím **individuálního** způsobu výuky. Srovnajte s výukou individualizovanou.
14. V rámci svého aprobačního předmětu si vyberte jedno téma, stanovte si výukový cíl, na jehož základě sestavíte **alespoň deset učebních úloh podle D. Tollingerové**. Učební úlohy vytvoříte pro žáky intaktní, žáky nadané a žáky podprůměrné. Sérii úloh vytvořte tak, aby sloužily začínajícímu učiteli jako metodický materiál.
15. Proved'te analýzu expertní odbornosti ve vztahu k učitelské profesi a k praktické každodenní pracovní činnosti učitele. Využijte některé zkušenosti učitele-profesionála z Vašeho blízkého okolí.
16. Proved'te scénář vyučovací hodiny ve Vašem aprobačním předmětu s využitím **tandemové výuky**.
17. V rámci předmětu své aprobace si vyberte **dvě témata** (ZŠ a SŠ) a zpracujte k nim kognitivní, psychomotorické a afektivní cíle. Proved'te jejich analýzu. Uveďte konkrétní aktivity pro žáky, zvláště pro ZŠ a zvláště pro SŠ.
18. Vysvětlete, proč jsou komunikativní dovednosti řazeny mezi nejdůležitější profesní dovednosti učitele.
19. Proved'te scénář vyučovací hodiny ve Vašem aprobačním předmětu s využitím **projektového** vyučování.
20. V rámci předmětu své aprobace si zvolte jedno téma a k němu navrhnete didaktickou hru, vypracujte její scénář. Charakterizujte faktory, které podmiňují volbu vhodných výukových metod učitelem.
21. Charakterizujte pojem hodnocení, zaměřte se na formativní hodnocení, pokuste se najít libovolnou ZŠ, kde formativní hodnocení používají, uveďte příklad. Proved'te analýzu, pozitiva a negativa.
22. Popište a vysvětlete Elliottovo schéma akčního výzkumu.
23. Zaměřte se na problematiku hospitace ve třídě, pokuste se vysvětlit, proč se hospitace provádí, kdo ji může provádět, najděte alespoň 2 hospitační záznamy vybrané SŠ (ZŠ) a proved'te jejich srovnání. Jak by podle Vás měl vypadat HZ?
24. Navrhnete **alespoň 5 aktivizačních metod** na pět různých témat v rámci Vašeho aprobačního předmětu. Proved'te jejich analýzu, uveďte pozitiva a negativa dané metody.

25. Které otázky podle Vás spojené s Vaším aprobačním předmětem jsou zvláště podnětné a zároveň srozumitelné dospívajícím žákům?
26. Proveďte analýzu ŠVP libovolných dvou škol, zaměřte se na část týkající se vzdělávání žáků se SVP. Proveďte jejich srovnání. Co podle Vás v textu nesmí chybět? Jak by podle Vás mělo vypadat hodnocení těchto žáků?
27. Vypracujte **přípravu na vyučovací hodinu** ve Vašem aprobačním předmětu, zaměřte se na rozvoj aktivity, samostatnosti a kreativity žáků. Proveďte analýzu. Zaměřte se na žáky se SVP (nadání žáci, žáci slabší).
28. Vypracujte **přípravu na vyučovací hodinu** ve Vašem aprobačním předmětu, zaměřte se na rozvoj aktivity, samostatnosti a kreativity žáků. Zaměřte se na žáky se SVP (nadané žáky).
29. Jak byste charakterizoval/a svoje učitele na ZŠ a SŠ, kteří měli neformální autoritu? Na čem záleží neformální autorita učitele? Jaká je podle Vás představa dobrého učitele? Které kompetence by měl učitel splňovat a proč.
30. Navrhněte akční výzkum ve svém aprobačním předmětu.
31. Popište historii vzniku akčního výzkumu. Objasněte pojem akční výzkum. Proveďte charakteristiku akčního výzkumu.
32. Charakterizujte proaktivní, reaktivní a kooperativní akční výzkum a navrhněte jeho příklad pro pedagogickou praxi.
33. Zaměřte se na strategie vzdělávací politiky 2030+, uveďte hlavní cíle a strategie, proveďte analýzu dokumentu. Vysvětlete pojem dlouhodobý záměr krajů a ČR. Vyberte si jeden kraj a pokuste se provést analýzu dlouhodobého záměru uvedeného kraje.
34. Zamyslete se nad vztahem didaktických zásad a organizačních forem výuky, didaktických zásad a metod výuky, didaktických zásad a materiálních didaktických prostředků a výukových cílů.
35. Analyzujte obsah učebnice ve vyučovacím předmětu své aprobace z hlediska dodržování tradičních didaktických zásad.

Požadavky pro absolvování předmětu:

Hodnocení obsahuje dvě části. Průběžné ústní hodnocení prezentace před spolužáky, vrstevnické hodnocení a sebehodnocení; kontrola odevzdaných prezentací na vybrané téma. Student/ka si vybere na začátku semestru jednu z nabízených úloh. V průběhu semestru téma zpracovává a ve stanoveném termínu výsledky své práce prezentuje (délka prezentace je 30 minut). V případě, že student/ka stanovený termín nedodrží, požádá o náhradní termín.

Odborná literatura:

AUGER, M.T., BOUCHARLAT, CH. Učitel a problémový žák. Praha,: Portál, 2005.

ČAPEK, R. Moderní didaktika. Praha: Grada, 2015.

HOLUBOVÁ, R.: Výzkum prekonceptů. Olomouc: Vydavatelství UP, 2007. Dostupné na www.science.upol.cz

- JANÍK, T. Kvalita (ve) vzdělávání. Praha, Munipress, 2016
- KALHOUS, Z., OBST, O.: Školní didaktika. Praha: Portál, 2002.
- KLIČKOVÁ, M. Problémové vyučování ve školní praxi. Praha: SPN, 1989.
- KOLÁŘ, Z., ŠIKULOVÁ, R.: Hodnocení žáků. Praha: Grada, 2005.
- KYRIACOU, CH. Klíčové dovednosti učitele. Praha, Portál 1996.
- MAŇÁK, ŠVEC, V.: Výukové metody. Brno: Paido: 2003.
- NEZVALOVÁ, D. Kompetence a standardy v počáteční přípravě učitelů přírodovědných předmětů a matematiky. Olomouc: Vydavatelství UP, 2007. Dostupné na <http://esfmoduly.upol.cz>
- NEZVALOVÁ, D. Výukový proces. In: NEZVALOVÁ, D. Moduly pro profesní přípravu učitele přírodovědných předmětů a matematiky. Olomouc: Vydavatelství UP, 2008. Dostupné na: <http://esfmoduly.upol.cz>
- NEZVALOVÁ, D.: Assessing Science for Understanding. Olomouc: Vydavatelství UP, 2009. Dostupné na: <http://www.iqst.upol.cz>
- NEZVALOVÁ, D.: Inovace v přírodovědném vzdělávání. Olomouc: Vydavatelství UP, 2010. Dostupné na: <http://www.zvyp.upol.cz>
- PASCH, M. a kol. Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině. Praha: Portál 1998
- PETTY, G. Moderní vyučování. Praha: Portál 1996.
- PRŮCHA, J. Moderní pedagogika. Praha: Portál 1997.
- SKALKOVÁ, J.: Obecná didaktika. Praha: Grada 2007
- VALIŠOVÁ, A., KASÍKOVÁ, H.: Pedagogika pro učitele. . Praha: Grada, 2010
- ZORMANOVÁ, L. Obecná didaktika. Praha: Grada, 2014
- <http://www.msmt.cz/>
- <https://www.edu.cz/>
- <https://www.csicr.cz/cz/>
- <https://formativne.cz/>